1915. Székesfehérvár, XXII. évfolyam, 175. szám. Kedd, agusztus 3.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak
Helyben: 1 hóra 1 K., ¼ évre 3 K., ½ évre 6 K., 1 évre 12 K.
Vidéken: 1 hóra 1·50 K., ¼ évre 4·50 K., ½ évre 9 K., 1 évre 18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
Telefon 20.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A JUTALÉK.

A mult évben a maximált mezőgazdasági terményárak tulnyomó részükben a közvetitő kereskedelemnek s a lisztárak fölcsigázása folytán a malmoknak hoztak nagy nyereséget. Az agrárkörök akkor, amidőn a maximált árak életbe léptek, készleteiknek legnagyobb részét, mérsékelt ár mellett, a kereskedelemnek engedték volt át.

Az idei maximális árak szükségesek voltak honvédelmi szempontból és kárpótlást nyujtottak a földmüvelésnek a sulyosabb és drágább termelési viszonyokért, amelyek alatt munkájukat teljesiteniök kell.

Téves volna egy pillanatig is azt hinni, hogy a maximált árakból keletkező nagyobb jövedelem egészében a mezőgazdasági köröknek jut. A Hadi Termény Részvénytársaságot, a termésnek az állam megbizásából leendő összevásárlására, átvételére, raktározására és az állam által kijelölt helyekre leendő szállitására alapitották. Ez a részvénytársaság, amelynek névleges részvénytőkéjét felében maga az állam jegyezte, egészen a bank és kereskedelmi körök befolyása alatt áll. Látjuk ezt különben abból is, hogy miként állitották össze a társaság igazgatóságát és hogy töltötték be a fontosabb hivatalnoki állásokat. Ez a óriási tranzakcio a bankoknak és a közvetitő kereskedelemnek mindenféle cimen hasznot juttat, s ezeknek a köröknek jövedelmét fogja szaporitani. A bevásárlások, s az ezzel összefüggő előlegezési üzlet rendkivül nagy összegre fog terjedni. A hitelt részben közvetlenül, részint közvetve, kizárólag a nagy bankok nyujthatják. Magának a Hadi-Termény Részvénytársaságnak is igénybe kell vennie a pénzintézeteket, mert az átveendő termés értéke meg fogja közeliteni a két milliárdot.

A pénzintézetek anyagi hasznát számszerüen pontosan megállapitani nem lehet, mert a Hadi-Termény Részvénytársaság és a pénzintézetek között különkülön megállapodások fognak létrejönni. Körülbelül hatvan millió koronára lehet mégis becsülni a jutalék- és kamatnyereségüket. A pénzintézetek részben a nagyobb kamat, részben a provizióban fognak bőséges hasznot találni. De maga a közvetitő kereskedelem, a bizományos cégek s a megbizott ügynökök tekintélyes keresetre tesznek szert. Ha az átveendő mennyiség alapjául mérsékelten hatvan millió métermázsát veszünk fel, akkor az áru-üzleti szakban megállapitott szokásszerü alkuszdij kész árunál 100 kg.-onként ugy a vevő, mint az eladó részéről 6 fillért tesz ki, vagyis mm.-ként 12 fillért. Ez tehát összesen: 7.200,000 K közvetitő dijat jelent. Ezen felül a bizományos cégek jogositva vannak a bizományi dijakat is felszámitani, ami hozzávetőleg ugyanolyan összeget tehet ki.

A magyar mezőgazdasági érdekeket nem volna szabad villámháritóknak felhasználni a bank és Krőzus-vagyonok, jövedelmek nagyitására és gyarapitására.

A világháború.

Diadalmas előnyomulás az oroszok földjén.

A Visztula és a Bug között tegnap számos helyen ujból heves harc tört ki. Lublintól északra csapataink erős ellentámadásokat visszaverték és azután folytatták előnyomulásukat.

Kelet-Galiciában a helyzet változatlan.

Ivangorodtól északkeletre a keleti partra előrenyomult német csapatok tegnap egy fontos támasztópontot elragadtak az oroszoktól.

A szövetségeseknek osztrák és magyar főparancsnokság alatt harcoló hadereje julius folyamán 527 orosz tisztet, 126.311 főnyi legénységet szállitott hadifogságba.

Keleti harctér.

Julius folyamán a Keleti tenger és a Pilica közt 95.073 oroszt elfogtunk, 41 ágyut (köztük két nehezet), négy aknavetőt és 230 géppuskát zsákmányoltunk.

Délkeleti harctér.

A felső Visztula és Bug között az ellenség tegnap ujra ellenállott. Német csapatok a nap folyamán Kurov mellett (Novoalexandriától keletre, Lecnától délre. Kolmtól délre és délnyugatra, valamint Dubienkától délnyugatra az oroszokat kiverték állásaikból. Az ellenség erre a Bug mindkét oldalán, valamint a Bug és a Ledznátó détre levő vidék közt levő arcvonalon folytatta a visszavonulást.

A délkeleti harctéren juliusban 323 tiszt, 75.719 főnyi legénység, 10 ágyu és 126 géppuska került a német csapatok kezére.

Ujabb olasz támadások visszaverése.

A tiroli és a karintiai határvidéken vivott kisebb ütközetek tegnap is kedvezően végződtek ránk nézve. Tartalékunk rohama az ellenséget, amely ágyuink tüzében sulyos veszteségeket szenvedett, ismét visszavetette.

A tengermelléki arcvonalunkon a Krn-vidéktől a görzi bidfőig bezáróan ágyutüzelést és kisebb ellenséges támadási kisérleteket nem tekintve, nagyjában nyugalom volt.

Sorsdöntő napok.

A nagy áttörés után az oroszok még egy — és reméltetőleg utolsó — ellenállást vetnek diadalmas seregeink elé a Bug és a Visztula közt. Azon a vonalon akarnak ujra ellenállni, amely Novo-Alexandriától a Lublintól északra emelkedő magaslatokon át a Cholmtól délkeletre fekvő területig huzódik.

Az bizonyos, hogy csak az utolsó napok diadalai is nagyszerüen éreztetik, érvényesitik a hatásukat minden harcvonalon és az angolok és franciák rövidesen rá fognak jönni, hogy még az egész Visztula vonal föladása sem menti meg az orosz hadsereget.

Az Isonzó-vonalon

kihamvadt a nagy harc — a határokon azonban heves ütközetek folynak. A karinthiai határterületen sikerült az olaszoknak egy előretolt lövészárkunkba behatolni, de teljesen kivertük őket. Meghiusitottuk az olasz támadásokat a lodinuti szorosnál is és Tirolban a Monte Gristallo vidékén.

A nyugati harctér.

Az Argonnokban junius 20-tól julius 20-ig vivott harcokban 125 tisztet, 6610 főnyi legénységet elfogtunk és 52 géppuskát, valamint igen nagyszámu egyéb hadianyagot zsákmányoltunk.

Rendkivüli közgyülés a városnál.

Székesfehérvár törvényhatósága a közeli napokban rendkivüli közgyülést tart. A közgyülésen a városnak közmunkákra átengedett orosz hadifoglyok elhelyezését fogják megtárgyalni. Továbbá a városi hivatalok bebutorozására szükséges összeg kerül megszavazásra. A közgyülés fogja kijelölni a városok küldöttségében résztvevő tagokat, akik augusztus 18-án a király előtt megjelennek. A küldöttségben résztvevők, mint már jeleztük, dr. *Prohászka* Ottokár megyéspüspök, báró *Manndorff* Géza, országgyülési képviselő, dr. *Saára* Gyula polgármester, *Grünfeld* Jakab földbirtokos és *Karl* István nagykereskedő lesznek.

A vizvezeték.

A vizmütelepen nagyobb munkálatokra van szükség, hogy a mostani vizmizériákat megszüntethessük. Ez ügyben is a közgyülés fog határozni. A közgyülés utolsó pontja a szélkanális tisztogatása lesz, amelyet a város orosz hadifoglyokkal szándékozik elvégeztetni.

SÖVEGJÁRTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.
Nagy választék szines zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalteritők, szőnyeg- és matracszövetekből. OLCSÓ szabott árak.

ZAVAROK
a közélelmezésben.

Ennek az országnak bőven termő földjén mindenkor voltak közélelmezési bajok, a háboru csak kiélesitette azokat a melyekkel állandóan küzdött a fogyasztó és termelő egyaránt. Ma csak az a különbség, hogy meg tudjuk vonni a határokat, a melyek ezeket a zavarokat felosztják természetesekre és mesterségesekre. A háboru előtt a zavarok csak mesterségesek voltak, mert még a legsivárabb esztendő is termett annyit, hogy a szabályszerü fogyasztás kielégithető volt. A háboru felforditotta a megszokott rendet és igy miután a termelő munkából is hiányzik jó egymillió erős munkás kéz és megszámlálhatatlan, a termelő munkában segitő állati munkaerő, egészen természetes, hogy felfokozódtak azok a zavarok, melyeken emberi erővel, gondos előrelátással segiteni nem tudunk. Az immár tagadhatatlan hushiány is érezhető a falu életrendjében is, ne csodálkozzunk, hogy elmarad a városok élelmezéséből, vagy legalább is megcsökken a tojás és a baromfi, mert ez most ott fogy el a hol megtermett, azelőtt pedig jött a városba és érette ment vissza a pénz: a parasztasszony ősi keresete, a miből beszerezte a hust és a ruházkodást.

A kik alaposan ismerik a mostani termelési viszonyokat, nyugodt lelkiismerettel állapitják meg, hogy ennek az országnak a Gondviselés ebben az esztendőben mégis mindenből annyit adott, hogy a fogyasztás minden tulságos áremelések nélkül kielégithető volna, ha a termelő közvetlen érintkezhetnék a fogyasztóval és volna éber, erős gazdasági és szociális érzékkel megáldott közigazgatás, a mely a mesterségesen ápolt, gyarapitott közélelmezési zavaroknak végét tudná vetni.

A mesterségesen fokozott zavarok a közélelmezésben főleg abból származnak, hogy a termelők és fogyasztók sem a békés időkben, sem a háboru korszakában soha közvetlenül nem érintkezhetnek egymással. Ezt követelték immár évtizedek óta a termelők és fogyasztók, de ennek a két nemzeti tagozatnak, a mely tulajdonképen magában foglalja az egész nemzetet, mert ebben még a kereskedők is benne vannak, semmi kérését nem hallgatták meg. Álhumanizmusból, ferdén magyarázott szociális teóriákból mindig hatalmasabb, többet nyomó volt a közvetitők érdeke, a mi igenis figyelembe veendő, mindaddig, mig ez nem felesleges és káros.

Minden olyan mezőgazdasági szervezkedés kezdettől fogva el volt átkozva és olyan szinben volt feltüntetve, mintha a gazda mások megélhetésére törne, mihelyt a termelő és a fogyasztó egymást kereste a piacon s nem kivánta harmadik kellemetlennek, a felesleges közvetitőt.

Ezeket a bajokat a háboru által teremtett viszonyok mutatták meg a maguk irtózatos mezteleségükben. Orvosság azonban most nincs.

A vidéken már mutatkoznak jelek, amelyek arra vallanak, hogy az egymástól mesterségesen elszakitott termelő és fogyasztó mégis egymásra találnak. Pozsonyban immár kitüzték a lobogót, amely a alatt sikeres védelemre készülnek a termelők és fogyasztók. Ez a szövetkezés lobogója, amelynek az itthoni védelmi harcban már számos diadala van. Esztergom követte a példát, ott már fogyasztási szövetkezetben szervezkedett a lakosság, hogy megvivja az anyagi existenciáját biztositó harcot a felesleges közvetités ellen, amely támad és ugy intézi a dolgokat, mintha ő volna a szegény ártatlan üldözött. Előbb is meg lehetett volna ez a szervezkedés, de ugy látszik, mint sok másban, itt is meg kellett várni a háboru tanitását.

Háborus esetek.

Harctér, julius hónap.

Közeledtünk Lemberghez. Izgattak voltunk, telve kiváncsisággal, hogy is fest ez a nagy, legszebb galiciai város, amely olyan sokáig volt orosz kézen? Poros fehér országuton egyre közeledünk. Már távolban látunk kéményeket, füstöt, háztetőket, érezzük, nincs már messze a város! Az uton átmegyünk; az volt az orosz rajvola. Mély árok huzódik, erős feltöltésekkel, előtte sokszoros drótakadály. Az árok és a drótsövény mentén hatalmas lyukak tátonganak a földben, a mi nagy ágyuink gránátjai vágták azokat. Némelyik akkorra, hogy kisebb földszintes ház egész szépen beleférne. Olyan mélyre vannak verve, hogy a fenéken a viz is jólütött. Bakáink abban mosakodtak.

Beérünk a külvárosba. Az ut mellett jobbra s balra végtelen hosszu sora huzódik a tréneknek. Itt füstölög a „pékek“ mozgó sütője is, körülöttük derékig mezitelen katonák sürgölődnek. Egy üres térségen vöröskeresztes kocsik sorakoznak példás rendben; bokrok árnyában lovak vannak kikötve, mellettük jóképü baka-legények pipáznak...

Balról egy összelődözött óriási hangár ásitozik nagy repedésekkel és lyukakkal.

Az uton hosszú sorokban német és a mi trénjeink huzódnak, majd üres municiós kocsik és sebesültvivő szekerek. Folyton jönnekmennek nagytestü automobil herkulesek, megtömve mindenfélével s letakarva zöld ponyvával. Az ut poros, ruháinkon fehérlik a por; nem baj, nem vesszük észre, csak nézünk előre kimeredt szemekkel. Istenem! mikor is láttunk utoljára emeletes házakat, elegánsan öltözött civileket, kiköveztt utcákat, csinos templomokat, villanyost, fényes kirakatokat, tereket szobrokat, szinházat?...

Benn vagyunk a városban, kimered a szemünk, csak nézünk, nézünk: mintha soha várost és embereket nem láttunk volna!

Bolyongtunk szegény galiciai falvakban; láttunk piszkos ruténeket, láttunk végtelen hosszu, poros utakat, gyatrán összetákolt faviskókat, sovány teheneket, rozsot, krumplit, zabot, fáradt bakákat, nyikorgó szekereket, — aztán sok-sok romot, fölégetett, kirabolt, összepiszkitott falvakat, hadakat, üszkös gerendákat, téglahalmokat, hamusárokat, — hallottunk sirást, panaszkodást, sóhajt és hörgést eleget: sőt tulsokat... S im egyszer csak belépünk Galicia kedves, csinos, aranyos városának, Lembergnek falai közé, oda, ahol minden van, amit már hosszu idők óta nélköztünk, oda, ahol nem látszik meg jóformán semmi nyoma a háborunak, oda hol jól öltözött emberek korzóznak... Szinte idegennek érezték magunkat...

És az a fogadtatás, melyben a lembergiek részesitettek bennünket, az a szeretet, a mely minden egyes katonát körülvett, az a figyelem, a mely minden kivánságunkat kitalálta, az a vendégszeretet, a mely a legkedvesebb rokonokra emlékeztetett, az a lelkesedés, a mely a győzelmes hadsereget ünnepelte, az a szeretet, a mely a sebesülteket körülvette, az a gondoskodás, a mely a betegeket ápolta, az a szeretet, a mely a halottakat siratta, az a tisztelet, a mely a hősi halottakat gyászolta, az a szeretet, a mely a hősi halottakat gyászolta, az a szeretet, a mely a hősi halottakat gyászolta, az a szeret

ket. Az ablakokból hullt alá a cigaretta, csokoládé, fehér kenyér, elvelezőlapok és virágok. Diadalmenet volt ez! Végig minden utcán és minden házon lobogók, örömmel néztük közöttük a mi trikolórunkat is. Kiálltottak ránk „éljen"-t is sokat, nagyon sokat.

Különösen a zsidók tettek ki magukért. Biz ők sokat szenvedtek az orosz uralom alatt, kirabolták, sanyargatták őket, kaptak büntetést eleget, — nagy volt hát az örömük, hogy vége az orosz uralomnak. Ölelgették a mi bakáinkat, paroláztak velünk s dült az ennivaló, a virág, a cigaretta. Sok zsidó tudott magyarul is, — ezek magyarúl beszéltek velünk; persze ennek meg mi örültünk. Mert hát szép az a magyar nyelv, különösen messze — Lembergben. Hullámzott a sok nép a köruton, a tereken, meg kellett állania a villanyosoknak. A civilek között igen nagy számmal katonák, német, magyar katonák, huszárok, gyalogosok, tüzérek . . .

Ettünk — fehér kenyeret; egészen fehér, finom, álombeli fehér buzakenyeret s ittunk rá — sört; habzó, csillogó sört.

Nagy volt a kedvünk, dalollunk végesvégig a városon; de milyen tól hangzott a lembergi emeletesek hözött:

„Gyere, kis angyalom kösd be: sebeimet, Gyógyítsd meg a bánatos szivemet . . ."

Kopogott a sok bakkancs a gránitkockákon, ritmikusan hullámzott a sok virágos, sipkás bakafej. Örültünk, nevettünk, pajkoskodtunk, daloltunk . . .

Távol bömböltek az ágyuk, messze keletre . . . Még ma oda kell érnünk . . . Kiléptünk hát, mögöttünk maradt a kedves város házaival, lármájával, haladtunk a poros országuton s figyeltük a távolban az égen meg-megvillanó shrapnell-felhőket . . .

—ts.

Miként lehet felhasználni, vagy eladni az új termést?

A haditermény részvénytársaság.

Miután a szabad kereskedést a kormány ezzel a rendelettel megszüntette, a katonaság számára, a nagy városok számára, valamint külföldi szállitásra azonban mégis nagy mennyiségeket kell összevásárolni és rendeltetési helyére juttatni, 20 millió korona alaptőkével egy Haditermény-részvénytársaságot alapitott, melynek kötelességévé tette az előbb emlitett feladat elintézését. Ez a társaság a kormány megbizottjaiból, továbbá kereskedők, gazdák, szövetségek és egyéb testületek megbizottaiból fog állani s a kormány felügyelete alatt fog működni. A Haditermény-részvénytársaság kereskedő cégeket fog megbizni a vásárlással. Ezek igazolvánnyal lesznek ellátva, amelyet a községi elöljáróságnál bemutatnak, amikor vásárolni jönnek. A Haditermény-részvénytársaság csak forgalomképes, tehát tiszta, száraz gabonát vehet meg és pedig csak olyantól, aki a saját termést adja el. A gabonát csak készpénzfizetés ellenében köteles a termelő a társaságnak átadni.

Ennek a társaságnak mindenki fölajánlhatja fölösleges termését szeptember 15-éig és a kormány gondoskodik róla, hogy amennyiben az igy felajánlott termés szeptember 15-éig át nem lett véve és ki nem lett fizetve, az megvétessék és a kormány által meghatározott időben kifizettessék.

A társaság kötelezi magát arra, hogy azoknak a termelőknek, akiknek a termését egészben, vagy részben a maga részére lekötötte, kivánságukra a miniszterium által megállapitandó keretben és módon kölcsönt, vagy előleget nyujtson s ezután a kölcsön után legfölebb 1½ percenttel számithat magasabb kamatot, mint amilyen az Osztrák-Magyar banknak akkori kamatlábja.

A termés ára.

A kormány ismét megállapitotta, hogy az ország különféle részeiben mino lesz a buza, rozs, árpa, zab ára. Az uj hatósági árak július 10-én léptek életbe. Legmagasabb volt az ár julius 10-től julius 21-ig, egy koronával csökkent julius 22-én és ez marad julius 31-ig, amikor ujból csökkent egy koronával és ilyen marad augusztus 10-ig, amikor ujból csökken egy koronát és ilyen marad végig.

Magasabb vételárat senki sem követelhet, mint amennyi a megszabott hatósági ár. Aki ezzel ellenkező megállapodást létesit, vagy üzletet köt, az hatálytalan, semmis. Aki a rendelet szabályainak megfelelően adott el termést annak, akinek joga van vásárolni, az nem vonhatja később vissza az eladást, akkor a vevő a közigazgatási hatóság segitségét veheti vele szemben igénybe. A hatóság pedig ugyanabban az árban, amelyikben eladta, a közelelmezés, a közszükséglet, vagy a vevő céljára elveheti. Ha a rendelet ellenére vásárlási jogosultság nélkül vett volna valaki, annak az eladó a vett gabonafélét nem köteles átadni, csupán az adott előleget visszafizetni.

HIREK.

— **Kitüntetés.** *Brokis* János 10. huszárezredbeli őrnagy a hadiékitményes katonai érdemkereszt harmadik osztályát kapta, dr. *Geiger* Sámuel 17. honvédgyalogezredbeli népf. főhadnagy pedig legfelsőbb elismerésben részesült. *Bujka* József városi rendőrt, aki mint káplár szolgál a pionéroknál, vitéz bátorságáért szintén legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült.

— **Tanitói kinevezések.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Eszaba Kornél szentpáli rk. tanitót Rácalmásra, Szányi Imre bándi rk. tanitót pedig a pusztazámori állami elemi iskolához nevezte ki rendes tanitónak.

— **Aszalógépeket kapunk.** A földmivelésügyi miniszter értesitette a várost, hogy teljesen ingyen 5—6 drb. gyümölcsaszaló gépet bocsájt a rendelkezésére. Akinek szüksége van rá, jelentkezzék a gazdasági felügyelőnél.

— **Halálozás.** Őszinte részvéttel értesülünk, hogy *Krécsy* Miklós zombori főmérnök, aki pár évvel ezelőtt még Székesfehérvárott volt a kulturmérnökség főmérnöke, hosszabb betegség után a Szent György kórházban meghalt. Az elhunyt főmérnököt Székesfehérvár és az egész vármegye uriközönsége ismerte, s szeretetreméltó modoráért mindenki szerette. Az igazi puritán, becsületes és vallásos emberek közé tartozott. Hivatalában a pontos rendszerető de amellett előzékeny ember volt, a társadalmi életnek pedig közkedvelt egyéne. Mikor megbetegedett, Székesfehérvárra jött vissza s a Szent György kórházban keresett orvoslást. Segiteni azonban nem lehetett. A kór diadalmaskodott a szervezetén s 51 éves korában, keresztény emberhez illő előkészülettel és megnyugvással elhunyt. Hétfőn délután 5 órakor temették el a város közönségének részvéte mellett. Az elhunyt főmérnökben Krécsy Károlv lovasberényi esperes-plebános fivérét gyászolja.

— **Bevonulási hirdetés.** Az 1876 és 1877. években született, valamint az 1878. január elseje és 1890. december 31-ike közt és az 1892., 1893. és 1894. évben született népfölkelésre kötelezett, nemkülönben a népfölkelésről, vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), ebből a szolgálatból időközben elbocsájtott egyének (munkások, kocsisok, hajcsárok stb.) a népfölkelési bemutató szemlén, illetőleg az elrendelt bemutató pótszemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1915. augusztus 16-ikán — amennyiben név szerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett honvédkiegészitő illetve közös kiegészitési kerületi parancsnokság székhelyére tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

— **A járványbizottság ülése.** A város járványbizottsága szombaton délután ülést tartott, s elhatározta, hogy a katonai hatóságtól megajánlott kolerabarakkokat sürgetni fogja. A járványbizottság ugy határozott, hogy a város járványkórházába katonabeteget is fel fog venni, de viszont kéri a katonai hatóságot, hogy a hadijárványkórházba is vegyenek fel civilbeteget, ha azt esetleg a szükség ugy hozza magával. A helybeli hadikórházak parancsnokságát felkérik, hogy a Budai-uti barakktábor egyik épületét engedje át járványkórház céljaira.

— **Elfelejtettek felmondani.** Miután a város az uj házait is hivataloknak foglalta le, ugy volt a terv, hogy a Szőgyény Marich-utcában, a Katholikus Egyesületi házban levő hivatalokat is a saját házaiba helyezi át és a mostani bérhelyiségeket felmondja. A felmondásról azonban elfelejtkeztek, s igy most ujabb három évre érvényes a bérszerződés. A polgármester vizsgálatot inditott, mely hivatva lesz megállapitani, hogy kit terhel a mulasztás a felmondás elhanyagolásáért. Valójában azonban nem olyan nagy baj a felmondás elmulasztása, mert, mint halljuk, a Kath. Egyesületi házban elhelyezett városi hivataloknak ugy sem volna elég helyük a város saját házaiban.

— **Vetőmag termelése.** A lóhere és lucernamagtermés biztositása érdekében Ghillány Imre báró fölmivelésügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amellyel a kincstári birtokok igazgatóit fölszólitja, hogy mindenütt, ahol a magtermés sikeresnek mutatkozik s ahol a takarmányviszonyok megengedik, a lóherét és a lucernát hagyják meg magnak. Mivel a háboru kitörése óta az exportáló országoktól egészen el vagyunk zárva, magunknak kell gondoskodnunk a szükséges vetőmag termeléséről. Magánbirtokosok is jól tennék, ha ezt a példát ott, ahol célirányosnak látszik, követnék, mert a lóhere, de különösen a lucernamag a jövő őszre előreláthatóan igen nagy keresletnek fog örvendeni. Ugyanilyen tartalmu felszólitást kaptak a gazdasági felügyelőségek is.

— **Katonai kiképzés a középiskolákban.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a most következő tanitás esztendejére érdekes és nevezetes ujitást léptet életbe a középiskolákban. A miniszter a honvédelem fokozódó követelményeire való tekintettel kivánatosnak tartja, hogy az ország ifjusága a hadköteles kor előtt bizonyos kiképzésben részesüljön. Egyelőre csupán kisérletről van szó, amelynek kialakuló tanulságai alapján a katonai gyakorlatokat végleg beilleszthetik a középiskolai tanitás keretébe. A katonás nevelés módját a rendelet részben a rendes tanórákon, részben a játékdélutánokon és kirándulásokkal kapcsolatban akarja megoldani. A vezetéssel elsősorban az intézetek tornatanárait és a tanári testület katonai szolgálatot teljesitett tagjait kivánja megbizni a miniszter és csak amennyiben ilyenek nem volnának, a tényleges szolgálatra igénybe nem vett, nyugalmazott vagy tartalékos katonatisztek teljesitenék ezt a feladatot.

— **Meghivó.** A „szent Dónát"-ról elnevezett temetkezési társulat f. évi augusztus hó 8-án, azaz vasárnap reggel fél 9 órakor a felsővárosi plebánia templomban szent misét mondat, utána pedig a plébánia épületben rendes befizető közgyülését tartja, melyre a tagokat ezuton tisztelettel meghivja az elnökség.

— **Elveszett pénz.** A Hosszutemetőtől a sorompóig egy uriasszony elvesztette fekete pénztárcáját, amelyben egy drb. 50 koronás volt. A megtaláló hozza be a Fejérmegyei Napló szerkesztőségébe, vagy a rendőrségre, ahol illő jutalomban részesül.

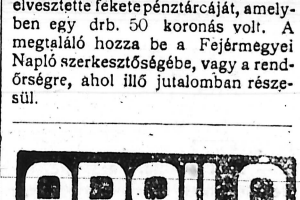

Kedden, augusztus 3-án

Bakfisszerelem.

Vigjáték 3 felvonásban.

Főszerepben **Dorrit Weixler.**

A NEMES SZIV.

Dráma 2 felvonásban.

Egy pótkép: **Mexikói tájak,** term.

— **Bőven lesz dohány.** A dohányjövedéki központi igazgatóságtól eredő értesülés szerint az idén, noha a katonaság óriási szükségletét is ki kellett elégíteni, főnnakadás nem állott be. A háborus év forgalma felülhaladja a kétszázmillió koronát. Rendes körülmények közt egyik évről a másikra a jövedék forgalmának növekedése 3—4 millió korona szokott lenni. A háború alatt ez a növekedés 30 milliót is meghaladt. Az idén a normális átlagon fölül emelkedő igen jó dohánytermésre van kilátás. Mint minden évben, úgy az idén is, az ország éghajlati viszonyai szerint, helyenkint változó lesz a dohánytermés ugy mennyiség, mint minőség tekintetében. Azokon a vidékeken, ahol több eső volt junius folyamán, ott több és jobb dohány fog teremni: a száraz vidékeken gyengébb és kevesebb lesz a dohány. De ez kiegyenliti egymást, ugy hogy átlagosan igen jó termést várunk.

— **Katonatemetések.** Szabó József 17. honvéd őrmester, helybeli lakos a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése augusztus hó 1-én d. u. 5 órakor volt a csapatkórház halottasházából.

Cimescha Szvetozár, 70. közös gyalogos, ujarkui lakos a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése augusztus hó 2-án d. u. 2 órakor volt a csapatkórház halottasházából.

— **A hüvösre.** Mismás Mária és Kovács Julia csavargásban talált leányokat a rendőrség 8 napra elcsukta.

— **A tolvaj internált.** Marschall Nándor Palotai-utca 20 szám alatti lakosnál Petrovics Sándor szerb internált mint mindenes volt alkalmazva. Marschall észrevette, hogy az ő szerbje lopni szokott s feljelentette a rendőrségen. A rendőrség házkutatást tartott az internált lakásán s mintegy 150 korona értékü lopott husfélét talált nála. A tolvaj Petrovicsot letartóztatták.

— **A hadseregszállító nótája.** Az egyik mulatóhelyen nagy ricsajt rendezett az éjjel egy ur. Több nő ült az asztalánál, patakokban folyt a pezsgő és a cigány szakadatlanul huzta a fülébe. A szomszédból két férfi nézte csöndesen a másik zajos mulatságát. Egyszerre megszólalt az egyik:

— Találd ki, hogy micsoda ez a jókedvü vendég?

— ?...

— Hallgasd csak a nótáját... Folyton azt huzatja, hogy:

Babot vittem a malomba,
Azt hittem hogy kukorica.

— Ja!... Már tudom... Hadseregszállító!

— **Nincs ember, akit ne érdekelne most a *gabona eladására és beszerzésére* vonatkozó uj miniszteri rendelet.** Ezt a rendeletet ismerteti s értheti meg magyarázza *a Népszövetség most megjelent röpirata.* Négy fillérért megszerezhető a Népszövetségi irodában s Horvátné—Rónainé Kossuth-utcai papirkereskedésében. A csoportvezetők szíveskedjenek a tagok figyelmét e fontos röpiratra felhivni.

GÉPSZIJ legjobb minőségben kapható Langráf Gábor és Fia bőrkereskedésében Jókai-utca 8. Naponta postai szétküldés. Telefon 100.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrszépitő, finomitó készitmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszeri használat után bársony pu, hává teszi, pattanásokat, szeplőketmájfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szücs Róbert** Magyar Korona gyógyszertárában Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

— **Ujitás a női reform-füzők terén**; gyári lerakatot sikerült szereznem oly higienikus „**Rádium**" reform-füzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztositanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium" fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárusitás egész megyére **Vermes Frigyesnél.** Blous-ujdonságok állandó raktáron.

FIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOK EPÜLETE) ::
Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénagypörkölde! Telefon 250.

Az APOLLÓBAN
pénteken és szombaton
Kovács Lilli
és
Bátori Béla
felléptével
A paradicsom.
Jegyek előre válthatók.

Iskoláink élete a világháborus tanévben.

A felsőkereskedelmi iskola értesitője.

(Folytatás.)

Most kaptuk kézhez a Székesfehérvári Kereskedelmi Társulat által fentartott és államilag segélyezett felső kereskedelmi iskola 47-ik értesitőjét. Az értesitőt Pék János igazgató szerkesztette. A felső kereskedelmi iskola tanártestülete az igazgatóból, 4 rendes tanárból, 3 óraadó tanárból, 4 hitoktatóból, 1 ének és zenetanárból áll. A tanári kar tevékeny részt vett a városi és országos közmüvelődési egyesületek életében. A tanitás szeptember 5-én kezdődött s az évvégi vizsgálatok május 29-én végződtek.

A rendes tantárgyak mellett az olasz nyelv, a gyorsirás, a vegytani gyakorlatok, ének és zene s végül a szépirás szerepeltek rendkivüli tárgyakként. A vegytani gyakorlatok végzésére külön vegytani és áruismereti laboratorium áll az ifjuság rendelkezésére, hol a nevezetesebb fémek elemzésén kivül nagyon praktikus áruismereti kisérleteket és vizsgálatokat is végeztek. Az intézet ének és zenekara az ünnepélyeken fejtette ki nyilvános működését. A tanulók fegyelmezésére s valláserkölcsös nevelésére nagy gondot fordítottak. A tanulók hanyagsága vagy rossz viseletének meggátlására a tanári testület nemcsak irásban, hanem személyesen is érintkezésbe lépett a szülőkkel. Szigoruan felügyelt arra is, hogy a tanulók vallási kötelességeiket pontosan és lelkiismeretesen teljesitsék. A róm. kath. tanulók minden vasár- és ünnepnap misét hallgattak, háromszor gyóntak és áldoztak és résztvettek a szokásos körmeneteken is. A másvalásu tanulók is gyakorolhatták vallási kötelességeiket, amennyiben ünnepeik alkalmával iskolai szünetet kaptak.

Az elméletbe tanult dolgok tapasztalattal való kibővitése végett megtekintettek minden helybeli nagyobb gyár és ipartelepet.

Az ifjuság egyesületi életéről a Kisfaludy Károly Önképzőkör s végül a Segitő Egyesület jelentései tájékoztatnak. Az Önképzőkör az év folyamán 14 gyülést, közülk három ünnepi gyülést tartott. Túlnyomóan irodalmi irányban működött. — A gyorsirókör levelező és vitairásban elért eredményei főleg a versenyeken tüntek ki. A Segitő Egyesület a nehéz viszonyok miatt kevésbbé fejthette ki áldásos működését.

A háboru az intézetet sem kimélte meg. Az intézeti tornatermet katonai célokra engedték át s igy a tornatanitás szünetelt. A tanári kar tagjai közül 1, az ifjak közül pedig 16-an vonultak be katonai szolgálatra. A jótékonykodás az ifjuság szivét is magával ragadta. Karácsonykor 81.86 K-t adományoztak a Hadsegélyzőnek. Emellett a helybeli kórházakban fekvő katonák karácsonyfáira 5200 db. cigarettát, 30 csomag dohányt, 20 drb. pipát, 5 doboz süteményt, 2 üveg rumot, 2 üveg bort és 10 üveg befőttet osztottak szét. Későbbi gyüjtések eredménye: 110.40 K készpénz és 60 klgr. fém. A jegyzett hadikölcsönök összege 4.000 koronát tesz ki. Az intézet tehát alaposan kivette részét a hazafias jótékonykodásból.

(Folyt. köv.)

SZINHAZ.

Bakfisszerelem a cime annak a 3 felvonásos vigjátéknak, melynek főszerepét Dorrit Weixler a bájos német szinésznő játsza és ma mutatja be az Apolló Szinház. A műsort egy két felvonásos dráma „A nemes szív" és tájkép egeszíti ki. Az előadások fél 7 és 9 órakor kezdődnek. Az Apolló legközelebbi előadása csütörtökön lesz, amikor a Fehér fátyol, fekete fátyol c. 4 felvonásos drama kerül szinre, melynek főszerepét Wanda Treumann és Viggo Larsen játszák.

Szerkesztői üzenet.

K. F. Nagyperkáta. Hálás köszönet.

Horváth Ferenc, Tábori posta 14. A kedves megemlékezést szeretettel köszönjük. Boldogok vagyunk, hogy a mi derék katonáink oly gyakran és oly sokan felkeresnek bennünket tábori lapjaikkal.

— **Társadalmi,** tudományos szemléink között a *Magyar Kultura* az elsők között foglal helyet. Havonként kétszer jelenik meg. Szerkesztőség: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. szám.

Vigyünk frissitőt a vasuti üditő állomásra az átutazó sebesült katonák számára.

— **A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ az összes dohánytőzsdékben és a város minden részében az üzletekben is kapható.**

— **A Fejérmegyei Napló** olvasóközönségének bevásárlási forrásai:

Sövegjártó János, vászonáruháza, Szent Imre utca.

Fiumei kávébehozatal, Városház-tér.

Kovács Antal divatáruháza, Városháztér.

Gebauer Testvérek csemegeüzlete Kossuth-utca.

Marschall Nándor hentesáruüzlete, Kossuth-utca.

Rudbányai Imre kizárólagos posztókereskedése, Nádor utca.

Virág Sándor fényképészeti műterme, Rákóczi-utca.

Szüts Róbert gyógyszertára, Városháztér.

TRANIA SZINHÁZ
Telefon 233. — Telefon 233.
Hétfőn, és kedden aug. 2 és 3-án
Filmszenzáció! **A szép**
Kizárólagos jog.
KATHLIN
kalandjai. XI-XII. fejezet.
Befejező rész:
A VITÉZ AMAZON.
Két előadás este 7 és 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK.

Bárminemü eladásnál és vételnél a legolcsóbb az apróhirdetésekben hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betükkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetések mindenkor előre fizetendők és a megjelent apróhirdetések után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb árengedmények vannak. Hirszöveg között rendes betükkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betükkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közerkölcsöt sértik, vagy bármi okból a sajtótörvénnyel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyiltéri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Eladó 750 liter öreghegyi ujbor. Bővebbet Olaj-utca 7. szám alatt.

Kisegitőszolga napidij mellett a vármegyeházán felvétetik. Nyugalmazott szolgák, altisztek vagy oly egyének, kik már hasonló szolgálatban voltak, előnyben részesülnek. Bővebbet a várnagynál.

Ha cselédlányra van szüksége, forduljon a Kath. Háziasszonyok Országos Szövetségének székesfehérvári egyletéhez. (Pirosalma-u. 6.)

5 darab 7—10 literes boroshordó eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik Gebauer Testvérek bodegájában. Kossuth-utca.

Kitünő hangu koncert zongora (elsőrendü gyártmány) eladó. Távirda u. 21.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda, Székesfehérvárott.